

CASPER DE VRIES, VOORZITTER COMMISSIE VERZEKERAARS

‘De wil
om te
veranderen,
is er wel’

Hij is hoogleraar in Rotterdam, maar de laatste tijd vooral bekend als voorzitter van de Commissie Verzekeraars. Samen met drie andere commissieleden heeft hij zijn hoofd gebogen over de toekomst van de sector. 'Wat er bovenaan ons lijstje staat? Het herstellen van vertrouwen blijft verschrikkelijk belangrijk.'

Het rapport ligt voor hem op tafel: paarse kaft, blauwe letters. 'Nee, die kleuren heb ik niet zelf bedacht.' Casper de Vries blijkt een bedachtzaam gesprekspartner. Hij denkt lang na voordat hij antwoord geeft en zet geregeld zijn bril op en af. Een heel enkele keer bladert hij door zijn eigen rapport. Hij noemt het 'heel interessant' om te ervaren hoe er op zijn rapport is gereageerd. 'De eerste dag sta je op de voorpagina met een groot kort-door-de-bocht-stuk. De tweede dag wordt er op de binnenpagina een stuk aan de aanbevelingen gewijd en de derde dag komen de achtergronden aan bod. Dan blijkt pas dat het rapport echt gelezen is. Ik raad daarom alle criticasters aan het rapport nog eens goed te lezen.'

DE CONSUMENTENBOND WAS NIET MALS IN ZIJN KRITIEK EN HEKELDE ZELFS DE ONAFHANKELIJKHEID VAN UW COMMISSIE?

'De reactie van de Consumentenbond vond ik vooral onevenwichtig. Het heeft meer met een pose dan met gezond verstand te maken. In mijn optiek onderschat de bond dat de consument gebaat is bij een sterke verzekeringssector. En het verwijt dat wij niet onafhankelijk zouden zijn, is echt quatsch. Ik geef in het dagelijks leven colleges *advanced money & credit and banking* en ben dus alles behalve een verzekeringsexpert. Datzelfde geldt ook voor Dirk Schoenmaker (decaan Duisenberg School of Finance en hoogleraar Finance, Banking & Insurance aan de VU in Amsterdam) en Ben Verhoeven (voormalig directeur Wetgeving directe belastingen bij het ministerie van Financiën). Het is toch niet zo gek dat je één lid in je commissie kiest die wel zijn sporen in de bedrijfstak heeft verdiend? Iemand als Jos Streppel (voormalig voorzitter van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code en vroeger werkzaam bij Aegon) hebben we gewoon keihard nodig gehad.'

HOE WAS JULLIE ONDERLINGE TAAKVERDELING?

'Wij waren klein, veel kleiner dan de commissie Wijffels. Dat heeft voordelen, bijvoorbeeld dat je heel efficiënt kunt vergaderen, maar er zijn ook nadelen. Door die kleinschaligheid hadden wij geen strikte taakverdeling, maar uiteraard brengt iedereen wel zijn eigen expertise in. En dus heeft Ben Verhoeven zich met zijn fiscale roots op het onderwerp fiscaliteiten gestort en heeft Jos Streppel ons geïntroduceerd in de wereld van verzekeraars. De verzekeringsmarkt is geen gemakkelijke markt, met grote en kleine verzekeraars, nichemarkten, intermediairs, direct writers. Het duurt wel even voordat je dat helder op je netvlies hebt. Hoe

'HERSTEL VAN VERTROUWEN IS NOG STEEDS DE BELANGRIJKSTE UITDAGING'

werkt de sector? Wat is er aan de hand? Wat zijn de problemen? We hebben met iedereen gesproken: het Verbond, afzonderlijke verzekeraars, het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening, de Stichting toetsing verzekeraars, intermediairs, consumentenvertegenwoordigers. Dat gaf ons een steeds beter beeld. Laat ik het zo zeggen: de drie niet-verzekeraars hebben in korte tijd behoorlijk wat bijgeleerd.'

WAT VOND U LASTIG?

'De vraag aan ons als commissie was op de toekomst gericht, maar natuurlijk wisten wij ook wel dat we naar nijpende problemen die uit het verleden stammen, moesten kijken. Het woekerpolisdossier kun je gewoonweg niet laten liggen, maar daardoor zit je bij voorbaat al in een soort spagaat. Je weet dat het niet één, twee, drie oplosbaar is en je weet ook zeker dat jij dat niet zomaar kunt oplossen, terwijl dat soort verwachtingen wel leeft. Dat is lastig. Wij wilden graag naar de toekomst kijken, maar juist omdat de sector nog steeds gebukt gaat onder die woekerpo-

NIEUW LEVEN VOOR VERZEKERAARS

De Commissie Verzekeraars is vorig jaar op initiatief van Kamerlid Nijboer en minister Dijsselbloem in het leven geroepen. Naast Casper de Vries (voorzitter) namen ook Dirk Schoenmaker, Jos Streppel en Ben Verhoeven zitting in de commissie. Op 5 maart is het eindrapport *Nieuw leven voor verzekeraars* overhandigd aan de minister van Financiën.

De conclusies en aanbevelingen zijn niet misselijk en hebben vooral betrekking op de levenssector. Deze staat volgens de commissie onder druk door de lage rente, concurrerende producten (waaronder banksparen), te hoge kosten en de beschadigde reputatie. De commissie noemt de situatie voor de levenssector zelfs 'zorgelijk', maar ziet aan de andere kant ook kansen. Met name als het gaat om innovatie voor de zzp- en pensioenmarkt.

Dit voorjaar is het rapport onderwerp van gesprek in een hoorzitting in de Tweede Kamer. In dit nummer van *Verzekerd!* (pagina's 20 tot en met 23) praten econoom Lex Hoogduin, zzp'er Denis Maessen en Verbondsdirecteur Richard Weurding onder leiding van Roel Janssen in een rondetafelgesprek verder over de belangrijkste aanbevelingen.

FOTOGRAFIE: IVAR PEL

lissen, hebben we geprobeerd iets te doen aan die grote zwarte wolk die boven de sector hangt. Kort samengevat hebben wij drie belangrijke dingen geconstateerd: de eerste is dat een oplossing à la aandelenlease onmogelijk is, gezien de diversiteit aan maatschappijen en producten. De tweede is ook kort maar krachtig: er is geen grote pot met geld. En de derde is dat het wettelijke kader ontbreekt. AON heeft een peiling gehouden op de internationale markt en daaruit blijkt dat je het risico internationaal kunt herverzekerden. Logisch eigenlijk, want een stormschade in Frankrijk is nu eenmaal niet gecorreleerd aan het woekerpolisrisico in Nederland. En dat is nou net wat herverzekerders doen, door over verschillende risico's te diversificeren die niet met elkaar correleren, breng je het risico omlaag. Of het gaat gebeuren, weet ik niet, maar het kan wel. En dat het kan, is op zich al een positief signaal.'

HET EI VAN COLUMBUS?

'In de zin dat er een financiële oplossing is, vind ik het inderdaad het ei van Columbus. Het is misschien lastig, maar de wolk is wel ineens minder zwart dan gedacht.'

WAAROM HEeft DIE OPLOSSING DAN TOT ZOVEEL COMMOTIE GELEID?

'Omdat er mensen zijn die bang zijn dat de herverzekerder zich dan ook juridisch in de discussie gaat mengen. Ik denk dan op mijn beurt: als het een juridisch gevecht wordt, is er vanuit de herverzekering ook meer geld te verdelen. Misschien moeten de critici ons rapport nog een keer goed lezen.'

BAALT U VAN DAT GEZEUR OVER DIE WOEKERPOLISSEN?

'Nee, het is nog steeds de belangrijkste uitdaging waar verzekeraars voor staan: het vertrouwen herstellen. Als ik zie (en lees) wat er de afgelopen periode in de bankenwereld is gebeurd, dan denk ik dat er nog heel wat water door de Rijn moet vloeien voordat het vertrouwen in de financiële sector is teruggekeerd.'

JULLIE RAPPORT GAAT OVER KANSEN EN BEDREIGINGEN, WAT IS DE BELANGRIJKSTE KANS?

'Waarom willen jullie journalisten altijd lijstjes hebben? Wat staat er bovenaan?' Hij kijkt om zich heen, gebaart, zegt dat de sector nieuwe producten moet leveren en bedrijfseconomisch moet innoveren, maar zet er meteen ook een dikke maar bij: 'Dat gaat de sector niet terugbrengen naar waar ze eerst stond. De fiscale facilitering is dermate afgebouwd en de concurrentie is zo groot geworden, dat die tijden niet meer terugkomen.'

U DOELT MET DIE CONCURRENTIE OP HET BANKSPAREN. HEBBEN LEVENSVZERKERAARS TE LANG STILGEZETEN?

'Weet ik niet. Wat ik wel weet, is dat de levenmarkt heel lang, te lang, een afgeschermd markt is geweest. Als de markt dan wordt opengesteld, ben je per definitie te laat. Tel daar de problemen uit het verleden zoals de financiële crisis en de lage rente bij op en de manoeuvreerruimte wordt wel heel beperkt. Misschien kun je het levenbedrijf wel het beste vergelijken met een olietanker. Het is, vooral door die lange doorlooptijden, heel moeilijk om tussentijds van koers te veranderen. Als een olietanker naar Rotterdam wil, moet hij al voor Engeland gaan bijsturen. Anders mist-ie zijn ►

► afslag. Dat geldt ook voor het levenbedrijf, met looptijden van twintig, dertig jaar. Als het even wat minder gaat, merken ze dat niet meteen en hoeven ze dus ook niet gelijk bij te sturen. Meer flexibiliteit en inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen zijn echter een must als ze de boot niet willen missen. Wij waren als commissie positief verrast over de innovatie bij het intermediaire bedrijf. Adviseurs hebben gezocht naar andere manieren om hun producten aan de man te brengen en sommigen zijn echt aan het innoveren geslagen, net als de schademarkt overigens. Bij levensverzekeraars zien we dat niet, nog niet. Daarom wil ik het rapport van Oliver Wyman (*The current Dutch life industry – challenges and opportunities*) graag noemen. Interessant om te lezen, en ik meen dat vooral verzekeraars veel van het buitenland kunnen leren, bijvoorbeeld als het gaat om het outsourcen van bepaalde onderdelen op IT-gebied.’

BETER GOED GEKOPIEERD DAN SLECHT GEJAT ...

‘We hoeven het wiel toch niet steeds opnieuw uit te vinden? Bovendien hebben wij, in de gesprekken die wij hebben gevoerd met verzekeraars, gemerkt dat de wil om te veranderen er wel is. Bij de een misschien wat meer dan bij de ander, want CEO’s houden graag wat kaarten tegen de borst, maar het blijkt in de praktijk niet eenvoudig om het tij te keren. Er liggen kansen, maar dan moeten ze die wel grijpen. Verzekeraars moeten meer gebruikmaken van mogelijke schaalvoordelen.’

U NOEMDE NET DE SCHADEMARKT DIE WEL INNOVATIEF IS?

‘Bij schade gebeurt er al best veel. Schadeverzekeraars zijn aan het innoveren, maar ook daar mag er nog wel een onsje bij. Denk maar aan een kastje in je auto dat je rijgedrag meet. Hoe veiliger je rijdt, hoe lager de premie. Hoe kan het dat schadeverzekeraars in het buitenland al veel verder zijn dan hier? Flexibiliteit is het toverwoord. Waarom geldt een arbeidsongeschiktheidsverzekering altijd voor je hele loopbaan? Misschien wil ik wel wat anders en wil ik, als ik arbeidsongeschikt raak, de eerste twee jaar de tijd krijgen om me te heroriënteren en alleen die twee jaar verzekeren? Dat maakt het product goedkoper en veel aantrekkelijker voor de zzp’er.’

IS FLEXIBILITEIT HET TOVERWOORD VOOR DE TOEKOMST VAN VERZEKERAARS?

‘Niet alleen voor verzekeraars hoor, voor de hele samenleving. Ik zeg wel eens gekscherend dat alle ambtenaren over tien jaar zzp’er zijn, zo hard gaat het met de zzp-markt. De samenleving flexibiliseert. Daar moet je simpelweg in meegaan, maar wel op een goede manier. Ik denk dat daar de uitdaging voor de samenleving ligt. We moeten oppassen dat we het sociale stelsel niet uit-

‘TOEZICHTHOUDER MOET NAAR DE HELE FINANCIËLE SECTOR KIJKEN’

PERSONALIA

Casper de Vries (1955) is hoogleraar monetaire economie aan de Erasmus School of Economics. Daarnaast is hij plaatsvervangend kroonlid van de SER en adviserend lid van de WRR. De Vries is getrouwd en heeft twee kinderen.

hollen, maar we moeten mensen wel meer prikkelen aan het arbeidsproces deel te nemen. Daar ligt een mooie taak voor verzekeraars.’

DE GROEIMARKTEN VOOR DE ZPP'ERS EN PENSIOENEN ZIJN AL LANGER BEKEND. WAAROM PAKKEN VERZEKERAARS HUN KANSEN NIET?

‘Goede vraag. We weten inmiddels meer over hoe mensen keuzes maken. Je moet geen lange lijst maken en mensen twintig keuzes geven. Dan zien ze door de bomen het bos al helemaal niet meer. Maar, en dat heb ik het Verbond ook wel eens verweten, een heldere beschrijving ontbreekt vaak. Wat is banksparen? Wat is een levensverzekeringsproduct? Wat zijn de verschillen? Bedrijven proberen altijd te differentiëren, maar producthelderheid is zo ontzettend belangrijk. Helder zijn werkt echt. Voor de klant, maar ook voor jezelf.’

VAN EEN HEEL ANDERE ORDE IS DE VERZEKERINGSUNIE WAAR JULLIE VOOR PLEITEN. WAAROM?

‘Ons pleidooi is vooral bedoeld als een stip op de horizon. Verzekeringsunie is in die zin een verkeerde benaming. Het is een toezichtunie, min of meer vergelijkbaar met de Bankenuie. Als je producten wilt verkopen binnen Europa moet je ook gelijke wetgeving hebben. Dat is nu absoluut niet het geval, ook niet bij banken trouwens. Ik kan niet zomaar een Nederlands bankproduct in het buitenland verkopen. Bij verzekeringen is dat nog een graadje erger. Het landschap is enorm gefragmenteerd en daar moeten we echt wat aan doen. Met een Verzekeringsunie willen we heel simpel bereiken dat het toezicht wordt geharmoniseerd en er een toezichthouder (EIOPA) komt die echt zijn tanden kan laten zien. Overigens hoort daar wel macroprudentieel toezicht bij. Als je alleen micro kijkt, kan het macro nog steeds gigantisch verkeerd gaan. Begrijp me goed, ik ben niet tegen enige flexibiliteit, want als je alles dichttimmerd, krijg je een boom die knakt in de wind. Maar een toezichthouder moet wel naar de hele financiële sector kijken. Als de ECB nu met opzet een rente van nul procent voorstelt om de kredietverlening op gang te brengen, is dat leuk voor de banken, maar ze moet zich ook bedenken wat het voor de verzekeringssector betekent.’

IS HET NIET HANDIGER OM NU NOG EVEN TE WACHTEN MET DE VERZEKERINGSUNIE TOTDAT DE KINDERZIEKTEN UIT DE BANKENUIE ZIJN?

‘Nee, juist niet. De Bankenuie is er pas gekomen nadat het kalf al verdrongen was. Laten we alsjeblieft niet dezelfde fout nog een keer maken. Wij pleiten ervoor die Verzekeringsunie op te tuigen vóórdat de volgende crisis zich aandient.’ <